

De Ruta de la Lana

De Ruta de la Lana

Een eenzame voettocht van Alicante naar Burgos

Ed van der Aa

**Dit landschap loop ik nu door
dit landschap loopt nu door mij**

**Wat was hier voor ik hier kwam
wat is hier als ik weer wegga**

Uit: *Als het eenmaal ochtend is*

De Beuk, Amsterdam, 2000

Ook opgenomen in mijn vorige pelgrimsboeken

Ik draag dit vierde pelgrimsboek op aan ieder die mij in welke vorm dan ook gesteund heeft bij het volbrengen van vier pelgrimstochten met een totale lengte van ongeveer 5000 km

ISBN: 9789402164213

Uitgave: Brave New Books

Foto voorkaft: Alcalá del Júcar met de toren van de Iglesia San Andrés

Foto achterkant: In een toren van de Iglesia de los Jesuitas in Toledo (2016)

Blz. 2: De Basílica de Santa Maria in Alicante, beginpunt van o.a. de Ruta de la Lana

Blz. 3: Beslag op de deur van de parochiekerk van Salmerón

Blz. 5: Ayuntamiento Novelda

Blz. 6: Naar rechts een stil pad in bijna 1 km voorbij Novelda

Blz. 9: Mijn vorige publicaties over het pelgrimeren

Blz. 11: Routekaartje

Blz. 139: Artikel in *De Limburger* van 29-05-17

Blz. 140: Inhoudsopgave en beknopte samenvatting etappes

© Ed van der Aa, Roermond, 2017

Informatie en bestellingen: edvanderaa@home.nl

Inleiding

Hoe te beginnen aan iets dat al beëindigd had moeten zijn?

Eind oktober 2016:

Het is inmiddels ongeveer een half jaar geleden dat ik noodgedwongen de Ruta de la Lana (van Alicante naar Burgos) op de 2de etappe reeds moest afbreken. Ook mijn voornemen om een boek te schrijven over de Camino de Levante (van Valencia naar Zamora), gecombineerd met die Unvollendete viel daardoor in duigen. Gelukkig heb ik de eerste tocht wel voltooid, evenals het boek daarover.

In dat boek de nodige verwijzingen naar de 2de route en een verslag van de eerste loopdagen en de onfortuinlijke afloop. Wil ik de tocht vanaf het breekpunt weer oppakken en daar verslag van doen, dan zal ik delen uit het vorige boek moeten losmaken en inbreien in de nieuwe verslaglegging, ook om duidelijk te maken waarom ik in Novelda start en niet in Alicante, waar enkele wegen naar Santiago hun startpunt hebben bij de Basílica de Santa Maria (zie blz. 2). Ik zal niet steeds aangeven welke delen ik aanhaal, dat lijkt me erg hinderlijk bij het lezen.

Mogelijk dat het begin van dit nieuwe boek daardoor wat rommelig en onsamenvattend overkomt. Als verontschuldiging dus bovenstaande uitleg; zie verder mijn boek *De Camino de Levante* (ISBN: 9789402152272).

Mijn onbevangenheid (argeloosheid, naïviteit, geef het maar een naam) op de vorige tochten heeft plaats moeten maken voor een gevoel van ongerustheid. Een zekere mate van angst, die als een myceliumschimmel door mijn gestel kronkelt, nu ik ervaren heb hoe het goed mis kan gaan. Gelukkig heeft het decembernummer van de *Jacobsstaf* als thema 'Vertrouwen'.

Misschien ten overvloede vermeld ik hier nog dat voor mij het einddoel Santiago niet (meer) aan de orde is. Het zou de derde keer worden en dat is - hoewel in strijd met de bekende uitdrukking - niet mijn ambitie.

Informatie

Over de Ruta de la Lana is wel wat te vinden op internet, maar er bestaan geen geschikte boeken over deze Ruta. (Terzijde: Waarom de ene *Camino* genoemd wordt en de andere *Ruta* of *Via*? Ik denk dat dat historisch zo gegroeid is. Er zal geen straf op staan de benamingen te variëren.) Het enige boekje dat ik vind, is het Spaanstalige: *La Ruta de la Lana, Guía del Peregrino a Santiago de Compostela* (ISBN: 8493070602). Het stamt al uit 1999 en begint de beschrijving (pas) in Monteagudo de las Salinas, 38 km voor Cuenca, de Ruta de la Lana II genoemd in sommige informatiebronnen. Vanaf die plaats staat de route beter aangegeven dan daarvoor. Er zijn stukken zonder aanduidingen of met slordige. Irritant zijn aanwijzingen die je op 2 manieren kunt interpreteren of die door weersinvloeden niet meer zijn dan een vage vlek. Zoals ook te zien is aan het onderste bordje op blz. 6

Om genoemd boekje nog antiëker te maken: in de inleiding ervan wordt teruggerepen op een pelgrimstocht van drie pelgrims, gemaakt in de lente van het jaar des Heren 1624. Alsof er sindsdien niets veranderd is. Tijdens de tocht heb ik wel enig houvast gehad aan de kaartjes in dat boekje. Natuurlijk ontbreekt er veel, denk aan de ATV en enkele nieuwere autowegen. Ik vermoed dat de informatie 25 jaar oud is. Trouwens de informatie van internet is ook niet actueel!

Die drie pelgrims zijn: Francisco Patiño (± 34 j.) zijn Italiaanse vrouw María Franchis (leeftijd onbekend) en zijn neef Sebastián de la Huerta (25 j.).

Na een vreselijke brand in de nacht van 24-07-1623, waarbij het echtpaar zijn 2 kinderen, Francisco en Catalina, verliest en ze zelf het vege lijf redden uit hun ingestorte huis, besluiten ze Jacobus te eren met een voettocht. In het heetst van het vuur heeft Francisco aan Jacobus gevraagd zijn gezin te helpen.

De kinderen worden de volgende dag, de feestdag van Jacobus, dood gevonden, niet aangeraakt door het vuur, met verbrande kleding in een verbrand bed waarin ze hadden gelegen. Als dat geen wonder is!

Francisco had ook op andere moeilijke momenten in zijn avontuurlijke leven de apostel om hulp gevraagd en de belofte gedaan te pelgrimeren naar zijn graf in Santiago de Compostela. Ja, dan moet je een keer je belofte inlossen, anders krijg je klop van Jacobus.

In de inleiding staat de waarschuwing dat veel van de dorpen op deze route erg klein zijn en dat het moeilijk zal zijn een minimum aan service (onderdak en voeding) te vinden. We zullen het zien. (Achteraf: deze informatie is inderdaad correct gebleken. Er is in veel dorpen niets te verkrijgen.)

Slaapadressen

M.b.v. deze sites zijn veel overnachtingsadressen te vinden op de diverse Camino's:

- mundicamino.com/loscaminos.cfm
- todosloscaminosdesantiago.com
- Ruta de la Lana Alicantina (Alicante): hébergements

Ook in verslagen van pelgrims zijn adressen te vinden.

Voor een uitvoeriger voor- en nawoord met veel routetips, praktische adviezen, gedichten en honderden kleurenfoto's wil ik graag verwijzen naar:

Mijn vorige publicaties over het pelgrimeren

- *Pelgrimage van Roermond naar Santiago de Compostela*, 2014, ISBN: 9789402113570

Ondertitel: Voettocht van 5 juli t/m 8 nov. 2013. Een persoonlijke beleving

- Idem. Tekstuitgave met zwart-wit fotobewerkingen, 2015, ISBN: 9789402136340

(Als het meer om het tekstverslag van de tocht gaat.)

- *Over de Via de la Plata naar Santiago*, 2015, ISBN: 9789402134940

Ondertitel: Ervaringsverslag van een voettocht met routetips en praktische adviezen

- Idem. Tekstuitgave met zwart-wit fotobewerkingen, 2016, ISBN: 9789402138511

(Als het meer om het tekstverslag van de tocht gaat.)

- *Flora langs de Via de la Plata*, 2015. Fotoboek, ISBN: 9789402135596

Ondertitel: Een bloemlezing

- *De Camino de Levante*, 2016, ISBN: 9789402152272

Ondertitel: Een eenzame voettocht dwars door Spanje

(Nadere informatie over deze boeken: edvandraa@home.nl)

Ook voor de grote 'Waarom-vraag' wil ik daarnaar verwijzen. Voor mij is het 'Waarom?' steeds minder relevant geworden. Impliciet zit er voldoende motivering in al mijn beschrijvingen en al lijken mijn inleidingen deels niet met het onderwerp van doen te hebben, daarin wordt de achtergrond ingekleurd, de weg geplaveid naar de dag van vertrek, waar ik maandenlang naartoe leef. (Zie toelichting blz. 14 en 15.)

Terug naar het breekpunt in Novelda

Terwijl in de laatste dagen van oktober de binnenstad van Roermond reeds behangen wordt met kerstversiering en bijpassende verlichting (twee maanden alle ballen omhoog houden), neem ik de beslissing een vlucht te boeken naar Alicante. Mijn gezondheid is na zoveel maanden wel weer op het oude niveau. Alleen moet ik nog veel meer trainen.

Op 27-03-2017 zal ik met vlucht FR7523 van Ryanair om 10.05 u vertrekken vanaf Eindhoven en ben ik om 12.40 u in Alicante. Lekker op tijd om met een bus in Novelda te komen. Die rit en de wachttijd kosten minstens 2 uren, maar dan ben ik hopelijk halverwege de middag in Novelda en kan ik me melden bij Paco Serra, die toegang verleent tot de pelgrimsherberg. Hij houdt kantoor in de Calle Mayor, nr. 14. (Zie foto, blz. 28) Tel.: 965 60 08 42, mobiel: 629 66 88 29.

Als ik zijn naam plus Novelda ingeef bij Google vind ik informatie over deze bekende persoonlijkheid in de genoemde stad. Bekend vanwege zijn beroep als procureur en zijn betrokkenheid bij het Genootschap van Sint Jacobus. Als ik dan foto's van hem aanklik, weet ik het zeker: hij is de man die op 11 mei '16 van zijn fiets stapte en me aansprak, toen ik hevige buikpijn voelde opkomen en even op een bank plaatsnam. Zie het verslag van die dag op blz. 24-26. Helaas ben ik zijn visitekaartje kwijtgeraakt, maar ik herinner me wel zijn beroep: *Procurador* en zijn forse gestalte zie ik nog voor me. Zijn bezorgdheid was opvallend. Alsof hij -beter dan ik- in de gaten had dat het goed fout zat met deze pelgrim.

Op mijn ietwat voorbarige mail met een verzoek om onderdak antwoordt hij: "Te recibiremos con los brazos abiertos." Met open armen ontvangen worden! Meer kun je niet verlangen.

Kaartje (zie bladzijde 11)

Als ik Alicante - Burgos heb gelopen, heb ik vier lange routes achter de hielen:

- de groene (de Camino Francés), die ik thuis in Roermond gestart ben (± 2450 km)
- de bruine (de Via de la Plata) van Sevilla naar Santiago en Finisterre (± 1100 km)
- de oranje (de Camino de Levante) van Valencia naar Zamorra (± 815 km)
- de blauwe (de Ruta de la Lana) van Alicante naar Burgos (± 672 km).

Vier lange routes heb ik nu achter de hiel

Zo staat de Camino regelmatig aangegeven op een tegeltje wat hoger tegen een gevel

Nachtmerries

Op 9 november ontwaakt de wereld niet uit een nachtmerrie, maar komt er middenin terecht: de grootste, brallerigste, brutaalste en onbeschoftste brulaap die naar voren elleboogde, blijkt de winnaar van de presidentsverkiezingen in Amerika. Op Google is het woord 'emigratie' het meest ingetypte woord deze ochtend. Wilders past zijn kapsel alvast aan. Vluchten! Maar waarheen?

Wat een opluchting dat het juist vandaag 3 (soms meer) gemeentewerkers, waaronder Herbertje, lukt om na 3 dagen hard werken met diverse machinerieën om de ondergrondse standaard voor de kerstboom op de Markt een meter of 30 naar het zuiden te verplaatsen. Nog 1,5 dag het beschadigde plaveisel herstellen en de boom kan erin na 4,5x3x8 manuren werk. Er is toch nog hoop voor deze wereld. Het vergeten boek van Hubert Lampo *De komst van Jochim Stiller* begint met een vergelijkbaar absurd tafereel.

Ondertussen word ik onpasselijk van een dik, goed geschreven boek (571 blz.) met de treffende titel *Judas* van Astrid Holleeder over haar beruchte broer Willem en over de ellende waarin haar ouderlijk gezin decennialang moest zien te overleven. Met dit boek tekent de schrijfster definitief haar doodvonnis. Het is daardoor tevens haar testament. De werkelijkheid is vaak veel erger dan een schrijver kan verzinnen.

Hoewel haar broer in de Extra Beveiligde Inrichting in Vught gevangen zit, moet zij uit veiligheidsoverwegingen haar baan als advocaat opzeggen en onderduiken, uit de openbaarheid verdwijnen. Zij verplaatst zich met verschillende auto's, voorzien van een kogelvrij vest en wisselt regelmatig van pruik, voortdurend in angst levend dat haar moordenaar toe zal slaan. Willem weet dat hij door zijn bloedeigen zussen, Astrid en Sonja, verraden is en zint op wraak. Ook Peter R. de Vries, die de zussen jarenlang heeft bijgestaan, moet voor zijn leven vrezen.

Deze vreselijke toestand is voor hen vorig jaar al begonnen op 24 maart met het artikel van John van den Heuvel op de voorpagina van de *De Telegraaf* onder de titel *Vrouwen vloeren Holleeder*. Astrid komt de twijfelachtige eer toe bovenaan de dodenlijst van Willem te staan.

Op 19 december weer een laffe aanslag met een vrachtauto. Nu op de kerstmarkt in Berlijn. Veel doden en nog meer gewonden. De dagen daarna blijkt dat de verkeerde man als verdachte is aangehouden en dat de 37-jarige Poolse vrachtwagenchauffeur, Lukasz Urban, een heldenrol vervuld heeft, die hij met zijn dood heeft moeten bekopen.

De held van mijn vorige tocht op een fraaie muurschildering in Casas del Cerro

Bijna gelijktijdig wordt in de Turkse hoofdstad Ankara de Russische ambassadeur in Turkije, Andrej Karlov, voor het oog van de camera en het aanwezige publiek neergeschoten tijdens de opening van een tentoonstelling in Ankara. De beelden vertonen een zekere gelijkenis met de operette-achtige gijzeling in het NOS-gebouw op 29-01-2015. Met dit grote verschil dat de afloop nu dodelijk is.

Op 23 december wordt de dader van de aanslag in Berlijn, Anis Amri, nabij Milaan doodgeschoten door een politieagent, die niet wist met wie hij van doen had. Op zijn vlucht door Europa heeft hij ook nog Nijmegen aangedaan.

Er volgen meer aanslagen. Het lijkt inmiddels tot het 'normale' leven te gaan behoren. Ik maak er geen melding meer van.

Steeds meer vragen, geen antwoorden

In wat voor wereld komen onze kleinkinderen terecht als ze eenmaal volwassen zijn? Is er dan (een begin van) een 'oplossing' merkbaar of zijn we dan met z'n allen afgezakt naar een onvoorstelbare barbarij? Hoe diep kun je zakken?

Dan moeten we het ongeleide projectiel Trump nog over ons heen krijgen. Houdt hij de chaos in de hand of maakt hij die juist groter? Hoeveel 'groene mannetjes' heeft Poetin achter de hand om stiekem zijn invloed uit te breiden? Om van de duistere, digitale oorlog die nu al gevoerd wordt, maar te zwijgen. Maar goed dat wij Wilders hebben, de redder des vaderlands, alweer politicus van het jaar! Nou dan ....

Stel dat hij de verkiezingen volgend jaar wint, kan hij dan de verantwoording van een regering op zich nemen en wil hij dat eigenlijk wel? Brallen langs de zijlijn is makkelijker. Kan DENK een zinvolle bijdrage leveren of blijven ze mokken over van alles en nog niets? Opeens zitten de DENKers zonder meid (vrij naar J. A. dèr Mouw). Silvana begint voor zichzelf. Met haar partijtje erbij hebben er eind december 81 partijen ingeschreven voor de kamerverkiezingen op 15 maart 2017. Moet niet gekker worden.

Je hoeft geen fan van Mark Rutte te zijn om toch je waardering uit te spreken over zijn manier van opereren op het glibberige vlak van de (wereld)politiek. Rutte heeft in zijn houding en voorkomen een gedoseerde vorm van brutaliteit die anderen node missen. Denk o.a. aan zijn lefgozerig optreden i.v.m. het Oekraïneverdrag. Zeer treffend en ook wel komisch vind ik de vergelijking die hij de laatste tijd enkele keren in dit verband heeft gebruikt: 'Als de indianen aanvallen, moeten de huifkarren in een kring.' Tragisch dat hij in het strijdgewoel onlangs zijn kompaan Samson aangeslagen heeft zien verdwijnen uit de kring. Dit is voldoende reclame voor iemand waar ik niet op stem.

Pelgrimeren is navelstaren

Twee dagen voor kerst valt de *Jacobsstaf* nr. 112, het kwartaalblad van Het Nederlands Genootschap van Sint Jacob, in de brievenbus. Daarin op blz. 15 de mij al aangekondigde recensie van André Brouwer over mijn vorige boek *De Camino de Levante*. Een zeer treffende recensie, waarin het de recensent lukt om op 1 blz. recht te doen aan een boek van 131 blz. Zijn titel staat boven dit hoofdstukje, ontleend aan een gedicht van mij dat ik hiernaast opnieuw afdruk. Tussen de positieve regels door weet Brouwer heel kundig een lichtkritische draad te vlechten.

Wat hem bevreemdt zijn de 'vermakelijke' en 'boeiende' eerste twaalf pagina's die zijns inziens buiten het onderwerp van het boek vallen. Het betreffen m.i. hooguit zes pagina's vanaf 'Om in de sfeer te komen' of zoals in mijn boek over de Via de la Plata het hoofdstukje 'Afdwalen tegen een donker decor'. Enkele bladzijdes decorschildering, niet meer en niet minder, zoals ik nu ook weer doe. Dit is nl. het idiote, absurde, tragische, soms komische wereldtoneel, waarbinnen ik leef en waaruit ik tijdelijk probeer te ontsnappen door ervan weg te lopen, te vluchten voor mijn part.